

KATARAKT YAPAN İLAÇLAR

Dr. M. Hayri Durdu (*)

Bazı ilaçların terapödik veya idame dozları lens metobolizmasını etkileyerek katarakt oluşumuna neden olurlar. Lensin beslenmesinde Glucid ve Protein metobolizması önemlidir.

1. Dinitrofenol:

1935 ten beri Obesite tedavisi için kullanılmaktadır. Bu ilaç bütün dokuların enerji alımı ve beslenmesini frenlediği gibi, lens liflerinin de beslenmesini durdurup katarakta sebep olur. Kadınlarda daha çok rastlanmaktadır. 3 aydan 24 aya kadar olan zayıflama kürelerinden sonra katarakt görülebilir. Bu arada göz içi tonüsünü de artırır. Katarakt daima bilateral ve ilerleyicidir. Minima katarakt yapan ilaç miktarı 9. gram, ortalama, 70 gr. dır. Tiroid ekstresi Dinitrofenolün zararlı etkisini artırır. Katarakt oluşan vak'alara Tiroidektomi yapılsa dahi hadiseyi durduramaz. Biyoşimik olarak Dinitrofenol organizmadaki oksijen sarfiyatını hızlandırmakta, yağ ve glüsidi on katı fazla oranda harcamaktadır.

Spesiyaliteleri: Preludin, Linyl, Lucophen, Califon.

2. Triparanol veya Mer 29.:

Hiperkolesterolemi tedavisinde kullanılan bu ilaç, ektoderm ve fanerlerine etki yapmaktadır. Kolesterin sentezini bloke edip, lensin sürşarjına engel olmaktadır. Günlük dozu 250-500 mlgr. dan 4 ayla bir sene arasındaki tatbikatında zararlı etkisi görülür. Katarakt bilateraldir.

3. Cortison:

1960 da cortison tedavisi sonucu görülen bir katarakt vak'ası yayınlanmış bundan sonra dikkat çekmiştir. Daima bilateraldir, ancak bir göze lokal olarak cortisonlu damla tatbik edilmiş ise bu gözde daha önce katarakt görülmektedir. Cortison hümörde alkaloz yaparak C. vit ve potasyum oranını düşürüp, lens beslenmesinde katalizör görev yapan unsurları azaltır.

4. Phenothiazin:

(*) Şişli Çocuk Hastanesi göz kliniği (Şef Dr. Ertuğrul Tarhan).

Bu gruptan Largaktil veya Chlorpromazin en çok etki yapan preparattır. Hümör aközden diffüzyon yolu ile lens ön kapsülü altına buradan lens içine enfiltre olmaktadır. Bu madde fotosensibl reaksiyon göstererek pigmente protein yumaklaşmasına, bu da kataraga neden olur. Etkin doz on yıllık tedavi dozudur. Aynı pigmenter birikim kornea ve iriste de görülebilir.

5. Beta Naphtol:

Alopezi ve Gal tedavisinde kullanılan bu ilaç, karbona bağlı oksijen atomu nedeni ile kataraktojen etki yapmaktadır.

6. Thallium:

Asetat ve sulfat tuzları epilatuvar olarak kullanılır.

7. Ergotamin Tartrat— Gynergen:

Antimigrenö ve Ocytocique olarak kullanılmaktadır. 2-3 aylık terapödik dozları katarakt yapmaktadır.

8. A Vitamini:

Uzun süre tatbik edilen yüksek dozlarının, kataraktojen olduğu, deri, saç ve tırnaklarda, hematopietik organlarda bozukluklar yaptığı vakidir.

Fötüs'te Katarakt yapan ilaçlar

1. Dinitrofenol:

1959 yıllarında Vasiliev, erginde katarakt yapan miktarın çok altındaki dozların fötüste katarakt yapmakta olduğunu yayınladı.

2. Cortison:

Değişik gebelik devrelerinde bulunan 126 beyaz fareye hergün 1. mlgr. Hydrocortisone Acetat verilmiş, 4 gün sonra fötüs lensleri histolojik olarak tetkik edildiğinde çoğunda katarakt başladığı görülmüştür.

3. Tek veya bilateral Konjenital Kataraktı olan 8 çocuğun antesedanı tetkik edilmiş, bunların annelerinin gebelikleri sırasında Tetracyclin, Sülfamid, Antihistaminik, Acetozolamid, Promazin ve Progesteron aldıkları saptanmıştır.

4. Sentetik sıtma ilaçlarından, Acridin, Quinolein, Resochin, Gentisat, Plaquenil alan gebelerden, Konjenital katarakt, Kornea ve Silyar cisim bozuklukları olan yavrular dünyaya gelmiştir.

5. Kronik Miyeloid Lösemide kullanılan Cytostatik ilaçlardan, Myleran, Misulban birkaç ay tatbik edilen tedavi dozundan sonra fötüste katarakt yapmaktadır. 1971 yılından beri Meme Kanserlerinde antiöstrojen olarak kullanılan Naphoxidine le yapılan hayvan deneylerinde de kataraktojen etki saptanmıştır.

6. Per oral kullanılan kontraseptiv maddelerden Stedryl, hipnotik ve sedatif Carbromal veya Adalin de fütüste katarakt yapmaktadır.

Özet

Son yılların literatüründe yayınlanan Kataraktojen ilaçlar özetlenmiştir.

Summary

The auther explained of katarractogen drugs.

LİTERATÜR

- 1 — Annales D'Oculistique 1975. Fasikül 11. Sayfa: 767-77.
- 2 — Bonamour. G. Ophtalmologie Clinique 1970. Sayfa: 564 ve 1217.